

kes barátja. A gyűlést *Csepreghy Endre* állami tanítónőképző intézeti tanár, egyleti elnök szép és lelkes beszéddel nyitotta meg, melyben a népiskolának állampolitikai szerepét fejtegette: meggyőző érvekkel bizonyítva annak fontosságát.

Elméleti dolgozatával *Óveges Kálmán* kép. gyakorló-iskolai tanító nyerte az első díjat. Gyakorlati munkájáért *Práger József* száaki (Kömárom-megye) tanító jutalmat, *Óveges Kálmán* pedig dicséretet kapott. *Jilg Ede* alelnök felolvasta évi jelentését az egylet működéséről; jelentése végeztével meggyöngült egészségi állapota miatt lemondott alelnöki tisztéről, a mit a közgyűlés bár sajnálattal, de a fontos indok számbavételével, tudomásul vesz. *Littomericzky János* a délelőtti tanítás behozataláról értekezett. A közgyűlés ez alkalomból *Wlassics Gyula dr.* vall. és közoktatásügyi minisztert táviratilag üdvözölte s *Ácsay Xav. Ferencz* főgymnasiunai igazgatót egyhangulag tiszteletbeli tagjává választotta. Az új tisztikart következőleg alakította meg: elnök: *Csepreghy Endre*, alelnök: *Littomericzky János*, jegyzők: *Cserhalmi István* és *Ujlaki Géza*, a «Tánügyi Értesítő» szerkesztője, pénztáros: *Molnár István*, könyvtáros: *Marton Károly*. A választmányt a következő tagokkal egészítették ki: *Karsay Jolán*, *Litschauer Teréz* urhölgyek, *Kelemen Antal*, *Horváth Antal*, *Óveges Kálmán* és *Teplém István*.

***

— Kérdés. Honnét ered e szálló ige: «*Quem di(i) odere, paedagogum fecere*»? Németországban, úgy tudom, nem ismerik. Tóth Béla könyve «Szájru-l-Szájra» szintén nem említi. Nem középkori termék-e nálunk oly közönséges vers?

ÚTBAIGAZÍTÁSOK, ÉSZREVÉTELEK.

A 10. kérdésre egy új feleletet kaptunk, melynek szintén késséggel helyet adunk.

10. kérdés. *Mi módon ejtendő meg leghelyesebben a prózai és költői olvasmányok szóbeli reproductiója az iskolában?*

Már az Organisations-Entwurf-féle és nyomában jött többi tanterv és utasítás szigorúan megkívánja azt, hogy a szóbeli elméleti oktatásnak elmélyítő feladatát az olvasmányok képezzék. Ezek tárgyalásánál minden tanterv, utasítás, miniszteri vagy főigazgatói utólagos rendelet fölül tűzi ki, hogy az olvasmány helyes megválasztása a nyelvtani vagy stilistikai oktatással párhuzamosan haladjon, azok feldolgozásában a könnyebben érthetőkről, egyszerűekről a nehezebbekre, bonyolódottab-

bakra térjünk át. Az elméleti fokozatos emelkedést fődje az olvasmányok tárgyi és tartalmi fokozatos emelkedése. Ezen szempont vezeti irásinkat is az olvasókönyvek szerkesztésében.

Az olvasottak állandó meggyökerezésének tanúsága azok világos reproductiója. Hogy az utóbbit elérhessük, egy körülményes és beható módszer kétféle eszközt használ: a szóbeli és írásbeli reproductiót. E kétféle feldolgozás, a középiskolai tantervet és utasítást szem előtt tartva, úgy a classikus, mint a modern nyelvekre nézve, három nagy fokozatba osztható: I. A grammatikai fokozat (I—IV. osztály); II. A stilistikai fokozat, ide számítva a poetikai és retorikai oktatást is (IV—VII. osztály); III. Az irodalomtörténeti és æsthetikai fokozat (VII—VIII. o.)

Mínt hogy ma olvasmány alapján tanítunk, mind a három fokozaton a módszertől: az olvasmány kimerítő tárgyi és tartalmi feldolgozásától függ a sikeres reproductió. E feldolgozásba beleolvad a nyelvtani és stilistikai tárgyalás, melynek segítségével a reájok vonatkozó szabályokat úgyszólván az olvasmányból kihéjazzuk. A reproductiót célzó tárgyalás menetébe felöleljük az oktatást magát is, a következő főbb pontokat különböztetjük meg:

1. Az olvasmány nyelvtani, stilistikai analysise. Ide tartozik első sorban a helyes hangsúlyos olvasás. Az alsóbb fokozaton még az előolvasás is, vagy a többszörös iskolai és otthoni hangos olvasás: Minden fokozaton át szükséges az osztályok szellemi kifejlődöttségét meghaladó szavaknak, nyelvbeli vagy stilusbeli, népi vagy műkifejezéseknek szabatos magyarázata, melyet leghelyesebben a tanulókkal tartott megbeszélés után a tanár maga nyújt. Ily szó- és kifejezésmagyarázat biztosítja az olvasmány könnyű és teljes meg- és átértését, mi által világos képét nyújtva szónak, fogalomnak, nyelvbeli fordulatoknak, kiindulási pontot nyújt, hogy a tanuló az olvasmány nyújtotta nyelvtani, mondattani, stilistikai kategoriákba bevezettség.

2. Egy ily alapon feldolgozott olvasmány, legyen az költői vagy prózai, azon feladathoz vezet, hogy a talált kategoriákat rokonságuk és különbözőségük szerint csoportosítsuk, egy szóval az associatio munkáját végezve, egy rendszeres synthesis történjék. Utána az olvasmány újból elolvasandó.

3. Az olvasmánynak ezen feldolgozása a reproductiónak tulajdonképpen csak előmunkája, melynek célja nem a képzeletre való hatás, hanem főleg az értelemre. Utána egyszerű dolog az olvasmány tartalmi magyarázata, mely annak tárgya szerint majd a képzeletre, majd az értelemre fog hatni. A képzeletre való hatás a tárgy élénk, világos, majdnem színes előadását igényli, az értelemre való hatás az okulást célozza.

4. Végül sohasem hasztalan munka, az újabb olvasmányoknak

már olvasottakkal, rokon vagy idegen tárgyakkal való összehasonlítása, párhuzama. Ott, a harmadik ponton, a reproductio már készen áll, itt, a negyediken, az emlékezet tevékenyen működik, az ítélet erősítettik és a tárgy elmélyítettik.

Ily munkásság a tanító egyén éber figyelmét kívánja. Ez fogja biztosítani az olvasmányok első szóbeli összefüggő elmondását legott a tárgyalás után, ez fogja az emlékezetben többszörösen felébreszteni a tárgyi és tartalmi tanulságot.

Az alsóbb fokon a tanulók szellemi kifejlődöttsége szerint lehetséges, hogy kezdetben a tanár maga reprodukálja az olvasmányt, de nem a nélkül, hogy a tanulságos analysisist, synthesisist elmulasztaná, hanem ép ennek felhasználásával utat, módot nyújt a tanulónak arra, hogy ez, vezetés nélkül, önállóbb esetben, ugyanazon mesgyén haladjon. Alig hihető, hogy ily intenzív munkásság után a tanuló sikeresen ne dolgozzék, midőn a tapasztalat azt mutatja, hogy már a második ponton, tehát a nyelvtani, illetőleg stilisztikai analysis és synthesis után a reproductio önként beáll a tanuló lelkében.

(Nagybecskerek.)

MORVAY Győző.

11. kérdés. *Némely középiskolában felolvassák az év elején az iskola fegyelmi szabályait, másutt nem teszik; melyik szokás helyesebb?*

A Rendtartás II. 13. §. által minden középiskola tanári testülete az intézet viszonyainak megfelelően egybefoglalja azokat a szabályokat, melyeket az iskolai rend, a jó szokás és erkölcs ápolására alkalmasnak tart. Ezen szabályokat a V. K. M. jóváhagyja.

A szentesített fegyelmi szabályok érvényesítésében többféle mód divik:

1. A rendtartás fennidézett pontja megkívánja, hogy az igazgató a tanuló beiratásakor e szabályokat a szülőknek vagy helyettesöknek átadja, kik aláírásukkal ellátva juttatják vissza az igazgatósághoz, s ekként igazolják, hogy a szabályzatot tudomásul vették, és hogy úgy maguk, mint a tanulók azokat megtartják.

Nem szólva ez intézkedés nagyon is tág voltáról, üdvösebb dolog volna, ha a szabályokat a szülők vagy helyettesök magoknál tartanák, hogy abba bármikor is, midőn érdekek, gyermekeik érdeke némiképen összeütközésbe kerül az intézet szabályaival, azokba beletekintsenek, mivel a tapasztalat igazolja, hogy daczára az aláírott és visszakerült szabályzatnak a legtöbb szülő az év folyamán tájékozatlan annak pontjait illetőleg. A tudomásul vételt pedig másképen is bizonyíthatnák.

2. Sok helyütt a fegyelmi szabályokat csupán kifüggesztik és a tanulóra bizzák annak elolvasását, megértését. A kifüggesztés régi szokás,

már a múlt század végén divott az igazgató által hozzászótolt lelkesítő felhívással együtt, általánosság azonban némely tankerületekben csupán az ötvenes években lett.

Alig szorúl azonban megjegyzésre, hogy a merőben kifüggesztés, minden szóbeli hozzájárulás nélkül, a pædagogiai eszköz meddségére vezet.

3. Másutt az összes termekben kifüggesztett szabályokat egy bizonyos napon az év elején az egész iskolai ifjuság jelenlétében az igazgató felolvassa és azzal a dolognak ugyszólván elég van téve. Néhol ezen felolvasást egy a tanuló-ifjusághoz intézett buzdító beszéd, bő magyarázat és egyéb felvilágosítás kíséri.

A pusztá felolvasás mindenesetre felhívja a tanulók figyelmét a szabályzat egyes pontjaira, de nem elég intensive hat beléjük; a magyarázat és külön felvilágosítások mindenesetre elmélyítik a tanulók lelkében kötelességeik és viselkedésök szabályait. Az évenkinti felolvasás az intézet stábilis tanulóinál azokat úgyszólván állandó normatívumként bevési emlékezetökbe.

4. Másutt pusztán az osztályfők végzik e felolvasást, illetőleg magyarázást az év elején és csupán az osztályuknak megfelelő pontokat, valamint azon paragrafusokat, melyek osztályuknak viszonyát más osztályokhoz szabályozzák, egyuttal figyelmeztetik az ifjakat arra, hogy a teremben kifüggesztett szabályzatot gyakran olvasgassák.

Az ez által elért eredmény az lesz, hogy az egyes osztályok lelki niveaujának megfelelő felvilágosítást nyervén a tanulók, a szabályzat követelményei világosabban lépnek értelmök és kedélyük elé.

5. Egyes helyeken a két utóbbi eljárást (3. 4.) oly módon egyesítik, hogy először az osztálytanárok végzik a felolvasást és magyarázatot és ezt követi az igazgató az egész intézet előtt, mi által az utóbbi tekintélyével szentesíti az osztályfő által adott utasításokat és a szabályzat követését a tanuló legelső kötelességévé emeli. Ezen helyeken megtörténik az is, hogy a szabályzatot nemcsak az év elején, hanem minden harmadban újból elolvassák nem-épen azok teljes egészében, de főleg azon pontokat, melyek ellen a harmad folyamán az osztály, az intézet vétett, sőt minden egyes fegyelmi esetenél az osztályfő nem mulasztja el a tanuló ifjat, illetőleg az osztályt az esetre vonatkozó pontra figyelmeztetni, hogy így a példa erejével hassanak a szabály átértésére és követelésére.

Ezen eljárás összegezi az előbbieket; az irott szó nem marad irott malaszt, hanem tévékenyen hat be a tanuló lelkületébe és azt lassan-lassan modorában, viselkedésében átmásítja és a művelt társadalomhoz emeli, de a mi legfőbb dolog: a kötelességteljesítésében sokszor a leglazább érzelműeket is megnyeri az iskolának.

Még egy körülményre legyen szabad rámutatni és az, hogy üdvös-

sebb volna a termekben kifüggesztett fegyelmi szabályzatokat nagyobb formában adni a rendes fölonál és vaskosabb betűkkel nyomtatni, hogy azok mindig feltűnők legyenek, sőt azokat nem csak a termekben, hanem a folyósokon is kifüggeszteni.

(Nagybecskerek.)

MORVAY Győző.

12. kérdés. *Miképen lehet arról rendszeresen intézkedni, hogy a tanulók házi feladatai ne torlódjanak össze egy napra?*

A házi feladatoknak — tehát azon dolgozatoknak, melyeket a tanuló az iskolai oktatásnak elmélyítése végett odahaza naponta elkészít, mint a praeparatio, írásbeli analysis, fordítás, példák kidolgozása, rajz stb. — egynapra való összetorlódása főleg oly intézetekben érezhető, hol az ifjuság tervszerű diariumot használ, hol a szóbeli mellett rendszeresen megkívánják az írásbeli előkészületet is, de általánosan ott, a hol a házi feladatok rendszeres számon kérésével keveset törődnek.

Az összetorlódásnak 3 óvószere van: 1. Egy arányosan felosztott tanórarend. 2. A tanári testület magán vagy conferentiális megegyezése. 3. Az ellenőrzésnek rendes volta.

Ad. 1. Egy arányosan felosztott tanórarendnél, azaz a tantárgyak heti óraszámának megfelelő és váltakozó elosztásánál, úgy a gymnasiumi, mint a reáliskolai tanítási terv órakimutatása alapján következőleg állapíthatók meg a házi feladatok elkészítése, illetőleg bekérése: Az I. II. osztály hetenkint 8 házi feladatot készít, még pedig a latin, illetőleg francia nyelvből 3, magyarból 2, számtanból 2, rajzból 1, úgy hogy a hét kevésbé megterhelt két napjára csinál két-két feladatot, a többi négy napon egyet-egyet. — A III. IV. osztályra esik naponta 2 feladat, összesen 12, még pedig a latin, illetőleg francia nyelvből 4, magyarból 2, németből 2, számtanból 2, rajzból 2. — Az V—VIII. osztályokra naponta szintén 2 feladat esik, heti összeg 12, még pedig a latin, illetőleg francia nyelvből 3, görögből 2, németből 2, magyarból 1; matematika vagy természettanból 2 (2); rajzból, 2.

Természetes dolog, hogy e felosztás ideális, mivel a legtöbb esetben vagy a feladat maga nem oly nagy, hogy a tanulót megterhelné vagy nem is kap minden nap két feladatot, hanem egyet, sokszor semmit, megtörténik azonban, hogy a fennírtett nyolcz, illetőleg 12 feladat egy héten összejő és az arányos felosztás hián az összetorlódás, a megterhelés el nem kerülhető. A felső osztályokban a német vagy magyar nyelvi házi dolgozatok két heti, illetőleg havi elkészítését is úgy lehet elkészíteni, hogy e tervezetbe teljesen beleillik és zavart nem okoz.

Alljon itt például egy VI. osztályú tanórarend. A dőlt betűkkel nyomott tárgyakból előző nap a tanuló házi feladatot készít.

Hétfő	Kedd	Szerda
<i>Latin, Franciaia</i>	<i>Latin, Franciaia</i>	<i>Latin, Franciaia</i>
Magyar	Német	Magyar
Számтан	Történet, Földr.	Természetr., Rajz
Termrajz, Vegyt.	Rajz	Számтан
Hittan	Torna	—
Csütörtök	Péntek	Szombat
<i>Latin, Franciaia</i>	Rajz	<i>Latin, Franciaia</i>
Magyar, Számт.	Számтан	Magyar
Tört., Földrajz	Rajz, Latin	Történet, Földrajz
Német	Termrajz, Vegyt.	Német
Hittan	Torna	—

Ad 2. Ily rendszeres megállapodásnak legalkalmasabb ideje és eszköze az első módszeres conferentia, vagy az órarend elkészítésének ideje, midőn a tanárok a házi feladatok elosztásának módozatairól tanácskoznak és tervtzerű megállapodásra jutnak. Ha ilyen conferentiális megbeszélés nem történék, a tanárok ne mulasszák el a dolgot maguk közt megbeszélés tárgyává tenni és biztos megállapodásra jutni. Eleje vétetik ez által sokféle panasznak a túlterhelésről, a tanuló részéről pedig azon gyakran előforduló panasznak, hogy a feladatok összetörődése miatt egy tantárgyból nem tanulhatott, vagy pedig valamelyik feladatot el nem készíthette.

Ad 3. Az ellenőrzés ugyanezen terv szerint történik és szükséges, mivel általa a tanuló e rendszeres munkássághoz hozzá szokik.

A tapasztalat bizonyítja, hogy ily tervszerű feladatkészítés, megállapodás és ellenőrzés mellett első sorban az előirt tananyag idejében feldolgoztatik, másodsoran a tanuló jövő feladatainak biztosan készítettik elő.

(Nagybecskerek.)

MORVAY Győző.

13. kérdés. *Kísérje-e a bizonyítványok (értesítő) kiosztását magában véve — az évzáró ünnepélyről persze nem szólva — még valami nevelő actus, mindnyájuknak vagy egyeseknek szóló buzdítás, korholás vagy dicsérés stb. és miképen történjék az ?*

Első tekintetre, mivel az értesítő a gyermekre nézve már ugyis korholó vagy dicsérő okirat, de tulajdonképen a szülőknek szól, kiknek ez alapon kell gyermekük tovább fejlődésére, szorgalmára nevelő hatással lenniök, úgyszólván egy iskolai külön korholás vagy dicsérés fölösleges dolog. Ámde a tapasztalat azt bizonyítja, hogy 100 szüle közül 10

gyakorolja a megfelelő tapintattal, érzékkel az intést, további 10 nem ismeri ily intésnek mértékét, fokozatát, a többi pedig inkább az iskola ellen fordul, vagy teljes indolentiával viselkedik az értesítő érdemjegyei iránt. Főleg érezhető e körülmény a vegyesajkú intézeteknél és egyáltalán a vidéken.

Hogy tehát a szülők ez indifferens magoktartását pædagogiailag értékesítsük saját jól felfogott sikerünk és a gyermek érdeke kívánja, hogy a harmadbeli értesítők kiosztásakor a korholást vagy dicsérést gyakoroljuk. De van a dolognak mélyebb lelki jelentősége is, mivel a gyermeket vezető tanár a szorgalom és tehetség hivatottabb megfigyelője és bírálója, mint a tanításhoz rendszeren nem értő a tanulást ellen nem őriző szülő véleménye, sőt annak nevelő, jóakaró, atyai indulata erkölcsösebben fog hatni a gyermekre, mint a haragos szülőnek sokszor bántó, rideg büntetése. Az osztályfő, ki rendszeren az értesítők kiosztója, osztálya tanítványait kiösmerte úgy a saját, mint a többi osztálytanárnak tapasztalataiból, az ellenőrző és classificáló conferenciák tárgyalása és bírálata még jobb alkalmat nyújtnak a tanuló összes tehetségei, viselkedése megismerésére, tudni fogja miben érje a tanítványt gáncs, miben dicsérő szó. Az általános elítélés a mily sértő, ép oly ritka legyen is. Mindig lesznek a tanuló tehetségeinek, szorgalmának, viselkedésének olyan nyilvánulatai, melyek egy végleges elítélést meg nem engednek. A mint a pædagogiai tapintatosság meg nem engedi, hogy mások rovására valakit dicsérve a legmagasabbra emeljünk, úgy méltánytalan valakinek teljes elítélése. A korholás és dicséret arányos mértéket tartson. Ez eszköz helyes alkalmazása mindenkor emeli a sikert, a buzgalmat. És erre kiváló alkalom az értesítők kiosztása.

Kétféleképen alkalmazható: I. az egyeseknek szól; II. az egész osztálynak. Az eljárást következőleg oszthatja be az értesítőket kiosztó osztályfő.

I. Röviden figyelmezteti az osztályt az actus jelentőségére, és kikéri az osztály figyelmét az egyes tanulókhöz intézendő szavakra. Utána egyenkint kiosztja az értesítőket. A hol szükségesnek tartja nemcsak bukott tanulóval, hanem jobb tehetségű, de kevés szorgalmú, ennél fogva tehetségének meg nem felelő érdemjegyet kapott tanulóval szemben, egyáltalában ott, a hol fokozó erővel akar hatni a deák tehetségeire, szorgalmára, ott közli azzal korholó, de egyttal buzdító megjegyzéseit vagy dicséretét, a hol egyes tárgyaktól buzgalmat lát, ott a többinél is sarkall, hol teljes szorgalomhiányt lel, ott atyailag, mindig jószággal int.

II. Az egyeseknek adott felvilágosító, jóakaró intéseit követi az összes, egyeseknek adott, intéseknek összefoglalása: az osztály állapota. Itt van helye az egyes tanulók tehetségeinek és szorgalmának össze-

hasonlítása, hogy a jobb példával is hasson a hanyagabbra, a tehetség-telenebbre, mi meg nem vetendő pædagogiai eszköz. Ez összefoglalásból minden egyes kiveszi magának újból az őt illető részt.

Így eszközölhető, hogy a tanuló a harmad folyamán kapott intéseket és az a szerint való viselkedésének megfelelő eredményét látja, magához tér, belátja előnyeit, hibáit, itt fölismer magában egy lelki vonást, ott fölteszi magában, hogy versenyre kel egy másikkal, ezt követni, azt kerülni fogja, stb. stb. oly sok lelki momentum kel benne, mit későbbben maga érvényesít, vagy a tanár, a pædagogus felismer és benne értékíti.

Az évzáró ünnepély, melyen az igazgatói jelentés rendesen általános jellegű, a megdicsérték jutalmaikat elveszik, már nem szükséges a fennebbi külön eljárás, mindenki bírja bizonyítványában az érdemét. Bucsuzó beszédében azonban az osztályfő a bizonyítvány kiosztása után megerősítheti a jövő munkára tanítványait.

(Nagybecskerek.)

MÓRVAY GYÖZÖ.

14. kérdés. *Sok iskolában — középiskolában ép úgy, mint népiskolában — divik az ú. n. felügyelői vagy cenzori intézmény, azaz egyes tanulókat megbiznak egész esztendőre vagy annak egyes szakaszaira társaiknak magaviselet vagy a feladatok dolgában való ellenőrzésével. Helyeselhető-e ez?*

Nem!

Ezen, még a XVI. századból származó, intézmény főleg az ev. ref. intézetekben csontosodott meg állandó hivatallá, de azokból átvándorolt egyéb jellegű iskolákba is. Midőn az iskolai pædagogia még primitív eszközökkel dolgozott, hogy a tanuló társadalmi állásának tekintélyét, ha kellett, egy porkoláb szigorúságával megőrizték, még volt értelme e szokásnak, a mai pædagogia azonban, [mely főleg a pszichológiára épít, ily ősi állapotot halomra dönt.

A censor urfiak rendesen prædestinált, kiválasztott egyéniségek, kiket a régi slendriánba kapaszkodó tanár vagy tanító azért állít maga helyébe, hogy ellenőrző munkásságát megkönnyítse. Ez állítás helyessége ott válik be leginkább, hol a censor úr még a tanítás idejében is felügyel a tanulók magaviseletére, vagy pedig a tanító közeg helyett maga eszközli a házi feladatoknak kikérdezését, megvizsgálását. Mindenképen elavult intézkedés, mely a tanulók korának emelkedésével pajtáskodásra, czimboraságra is vezet és ezáltal fegyelmetlenségre. Rendszerint gyűlölt egyéniség, kin, a fegyelmet ily módon nem kedvelő ifjúság, deák-ság, a tanév végével el is veri a port. A collegialitás egyik legnagyobb ellensége, mely a tanuló lelkében a gyűlölség, barátságталanság, a szeretetlenség magvát hinti el.

Ily intézkedésnél állandó a panasz a censor ellen, kit részrehajlósággal, megvesztegetéssel, kiméletlenséggel vádol rendszeren a csávéba került iskolatársa. Sokszor a tanórák fele abban telik el, hogy a tanár vagy tanító igazságot tegyen a censor és alárendeltjei között, pedig ennek megállapítását ily rendszer magával hozza. Hogy ha a tanító közeg maga nem képes a tanuló népség ügyes-bajos dolgait elintézni, egy censori méltóság még inkább összezavarja azokat. Legjobb akkor, ha a censor úr a tanító beczejc. Pedig a pædagogia minden beczejés ellensége. A tehetség nem csupán egynek kiválósága, néha egy intézetben éveken keresztül, ugyanazon személy a censor, és az összes osztályokon keresztül *egy* gyakorolja e souverain hatalmat. Sokféleképen nyilatkozik a tehetség és szorgalom, kiben egy irányban, kiben több irányban, minék élére aztán egy birót állítva az óriási ellenmondásokat, controversiát szül.

A tanár maga legyen a censor, ki felügyel a rábizott gyermekek lelkének minden nyilvánulataira, úgy a tanórában, mint azon kívül. Ügyes beosztás, helyes érzék mellett ez intézmény fölösleges, mivel fonák eredményekre vezet, mivel a művelt tanulók önérzetét megalázza. Sokszor magában a censorban is fellázad ez önérzet és lemond hivataláról. Pajtásainak gúnya, fondorkodása, csipkedése felébreszti benne e jellemvonást és örömmel demissionál.

Pædagogióánk mai nap oly nevelő eszközökkel rendelkezik, melyek ez ósdi, slendrián intézményt a sutba dobják.

(Nagybecskerek.)

MORVAY Győző.

BEKÜLDÖTT MŰVEK.

Német olvasókönyv a keresk. iskolák I. oszt. számára. Szerkesztette Garai Ede székes fővárosi keresk. isk. tanár Budapest, 1895. (Lampel) 165 l. Ára ?

Rajzoló Geometria. Első rész: Planimetriai elemek. A gymn. I. oszt. számára. Írta Hornischek Henrik. Budapest, 1895. (Lampel) 96. l.

A tanító mint az egészség őre. Dr. Taub után írta (?) Holzmann Ignác okl. néptanító. Különnyomat a «Nevelés» III. évi folyamából. Pozsony (Stampfel) 1894. Ára 30 fillér.

Az országos tanszermúzeum a magyar népoktatásügy szolgálatában. Írta Gyertyánffy István. Elnöki megnyitó beszéd a tanszermúzeumi bizottságnak 1895. ápr. 29-ikén tartott első összes ülése alkalmából. Budapest. 1895.

Hogy hangzott a magyar nyelv az Árpádok korában? Írta Szinmyei József. (Különnyomat a Nyelvőről.) Budapest, 1895.

Svájcz árvaházai. Tanulmány. Írta Brocskó Lajos, a budapesti prot. orsz. árvaház igazgatója. A munka jövedelme ez intézet javára fordíttatik.